

[Justitsministeren.]

for stævningmænd er bestemt, at stævningmændene, når forkyndelsen ikke foregår for sigtede personligt, ikke må give meddelelse om tilsigelsens anledning, hvis der er tale om forkyndelse af tilsigelser til sigtede under efterforskningen eller forundersøgelsen i en straffesag.

Jeg anbefaler altså, at man stemmer imod de konservative ændringsforslag, men takker i øvrigt for tilslutningen til ideen i lovforslaget. Det er næsten alt for meget. Man kunne være fristet til at citere en kendt aktuel vise, hvor omkvædet er: „Det er næsten for meget“.

Hans Toft: Jeg må betragte ministerens forsøgsordning på den måde, at den åbner mulighed for, at man eventuelt senere når frem til, at brevforkyndelse skal være det primære her i landet, ligesom det er i Sverige, men jeg kan altså stadig væk ikke se, når man i Sverige har kunnet have en ordning med brevforkyndelse i 25 år, at man så ikke også her i landet kunne gennemføre en lignende ordning. Der er ikke tale om på noget punkt, at man tvinger nogen myndigheder; der er nærmest tale om, at man med den bestemmelse, som retsplejerådet har foreslået, animerer dem til at anvende brevforkyndelse i videst muligt omfang, og dette er i hvert fald til gavn for den enkelte borger og til gavn for en forenkling af administrationen.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): I anledning af det, hr. Hans Toft nu sagde, vil jeg gerne sige, at det er min erfaring, at man ikke umiddelbart kan lægge svenske erfaringer til grund for dansk lovgivning, og når vi nu har etableret en dansk forsøgsordning på dette område, så synes jeg, det ville være rimeligt, at man afventer resultatet af disse forsøg.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes med 92 stemmer mod 19.

Ændringsforslag nr. 2 og 3 betragtedes som
forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1.

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om tjenestemænd m. fl. i folkeskolen på Færøerne.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 81) findes i tidenden sp. 2696, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 481).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1-50 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om forskningsråd og Planlægningsrådet for Forskningen.

(Lovforslaget (nr. 107) findes i tillæg A. sp. 1881, fremsættelsen i tidenden sp. 2687).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Auken: Den lovgivning, vi i dag skal diskutere, vedrører forskningens centrale administration og organisation. Allerede da man i 1968 her i tinget behandlede lovforslaget om forskningsrådene, erkendtes det, at en yderligere rationalisering af forskningsorganisationen nok ville blive nødvendig, og derfor fastsatte man en forholdsvis tidlig revisionsdato i loven. Det var problemerne om Rask-Ørsted Fondets fortsatte eksistens, om kompetenceforholdet mellem Forskningens Fællesudvalg og Forskningsrådenes Centraludvalg, om forholdet mellem de nye forskningsråd og Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd og andre spørgsmål, der dengang blev diskuteret. En række af disse spørgsmål løses ved dette lovforslag.

Lad mig først nævne, at Rask-Ørsted Fondet foreslås ophævet efter lang og dygtig tjeneste og dets vigtige funktioner på det internationale forskningssamarbejdes område overført sammen med dets bevillinger til forskningsrådene. Det er efter min mening udtryk for en forenkling, at disse opgaver løses i sammenhæng med andre forskningsspørgsmål inden for den sagkyndige, faglige ramme, det enkelte forskningsråd sætter.

Lad mig dernæst nævne oprettelsen af Planlægningsrådet for Forskingen. Hermed opfyldes et af de vigtige forslag, som bl. a. socialdemokratiets forskningsudvalg i sin betænkning her fra efteråret, „En demokratisk forskningspolitik“, har formuleret. Ved planlægningsrådets oprettelse erstattes både Forskningens Fællesudvalg og Forskningsrådenes Centraludvalg. Det nye planlægningsråd på 15 medlemmer kommer til at bestå af 7 repræsentanter fra forskningsrådene, DTVF og atomenergikommissionen. Men derudover udpeger undervisningsministeren 8 uafhængige personer til planlægningsrådet, hvorved almene samfundshensyn sikres den fornødne styrke i forskningsplanlægningen.

Planlægningsrådet vil få vigtige opgaver. På det vil hvile ansvaret for yderligere planlægning, prioritering og koordinering af forskningen. Det skal være samfundets rådgivende instans i forskningspolitiske problemer. Det skal være initiativtagende og igangsættende for samfundets støtte til vigtige, men forsømte forskningsopgaver.

Forskingens Planlægningsråd skal endvidere forestå den stadige forskning omkring forskningens omfang og retning i Danmark, således at vi får en løbende viden om dansk forskning.

Endelig har det måske allerstørst betydning, at planlægningsrådet skal rådgive de bevilgende myndigheder i forbindelse med lægningen af budgetterne for de centrale forskningsinstanser.

Det er socialdemokratiets håb, at det nye planlægningsråd vil kunne klare disse opgaver og dermed skabe baggrund for en virkelig dansk forskningspolitik og, hvad der ikke er mindst vigtigt, give stof til den nødvendige målsætningsdebat om dansk forskning.

Inden jeg går over til nogle mere principielle betragtninger om dansk forskningspolitik og de mere langfristede perspektiver, der ligger i dette lovforslag, er der grund til kort at kommentere det af de tidligere nævnte forskningsorganisatoriske problemer, der ikke umiddelbart løses ved undervisningsministerens udmærkede lovforslag. Det er naturligvis den manglende indpasning af det teknisk-videnskabelige forskningsråd i denne lovs rammer, jeg tænker på. I FFUs indstilling til undervisningsministeren, der er optrykt som bilag I til forslaget, lægges der ikke skjul på, at det ud fra en rationel betragtning ville være rigtigt, at det teknisk-videnskabelige forskningsråd indtog sin retmæssige plads ved siden af de øvrige forskningsråd. I princippet har alle forskningsrådene parallelle opgaver, og det kan virke som en historisk tilfældighed, at DTVF, altså Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd, ikke allerede i 1968 kom med i loven. FFUs tanker herom møder i deres sigte sympati i socialdemokratiet, ligesom det møder sympati i forskerkredse, herunder — og det er jo ikke uinteressant — ikke mindst inden for den teknologiske forskning. Jeg kan blot henvise til den kommentar, præsidenten for Akademiet for de tekniske Videnskaber, professor. dr. techn. Niels I. Meyer, har skrevet i dag om dette spørgsmål i Politiken.

Hvis vi ønsker en forbedret planlægning af samfundets forskningsressourcer, er det vigtigt, at vi ser disse ting i sammenhæng, ligesom det kan synes mindre klogt at bevare den uhyre knappe sekretariatsmæssige kapacitet spredt på to sekretariater. Imid-

[Auken.]

lertid har hverken FFU eller regeringen på nuværende tidspunkt ment at kunne foreslå denne ændring, så længe der under handelsministeriet arbejdes et vigtigt udvalg om den fremtidige teknologiske servicevirksomheds finansiering, der kan komme til at få indflydelse på DTVF's forhold, og som vil få betydning for den langfristede erhvervs politik, vi ønsker ført i socialdemokratiet

Selv om altså både vores forskningspolitiske fornuft og vores ordenssans presser på, er det måske nok klogt at væbne sig lidt med tålmodighed og have tillid til, at der både inden for planlægningsrådets rammer og på det sekretariatsmæssige plan vil blive sat energisk ind på at få den nødvendige koordination tilvejebragt, indtil en endelig løsning kan findes.

I øvrigt er det vel et spørgsmål, vi kan diskutere under udvalgsarbejdet, som jeg går ud fra skal ske i folketingets faste forskningsudvalg, og her kan vel ikke mindst professor Meyers tanker indgå i overvejelserne.

Med disse bemærkninger til selve de konkrete omlægninger skal jeg love socialdemokratiets støtte til en positiv behandling af forslaget, der vil betyde yderligere forenkling og rationalisering af forskningsadministrationen.

Når det er sagt, kunne der imidlertid være behov for at anlægge nogle mere principielle synspunkter på forskningspolitikken i forhold til denne lovgivning. En udvidet erkendelse og viden om den verden og det samfund, vi lever i, er af stor betydning for os som mennesker. Vi kan i dag ikke forestille os et levende samfund uden en betydelig og kvalificeret indsats på det forskningsmæssige område. Endnu mindre kan vi forestille os en moderne erhvervs politik uden samfundets støtte til forskning og produktudvikling — til den nødvendige industrielle innovation, som man siger med et smukt dansk udtryk.

Endelig er det utænkeligt, at man kan løse en række samfundsmæssige problemer uden stadige undersøgelser af problemernes omfang og virkningen af den førte politik. Dette er uden videre indlysende for problemer som forurening, moderne samfærdsel, sygdomsbekæmpelse osv., men det er i virkeligheden mindst lige så væsentligt, at vi

f. eks. på det sociale område har en grundig og kritisk forskning, et område, hvor vi i dag fra samfundets side er så påholdende med bevillinger, at det grænser til det uansvarlige.

Forsømmer man f. eks. at give socialforskningsinstituttet, som er blevet angrebet forskellige steder i pressen og i statsrevisorerens betænkning, de nødvendige økonomiske rammer, vil vi i vor socialpolitik ofte handle i blinde, og det er bestemt ikke billigt.

Samfundet har altså en klar interesse i at støtte og styrke forskningen over et bredt felt; det er ikke godgørenhed, men velforstået samfundsegeninteresse. Men det er lige så nødvendigt, at der sker en samfundsmæssig planlægning og styring af forskningen. Denne styring betyder ikke, at de politiske myndigheder på nogen måde ønsker at blande sig i forskernes løsning af konkrete forskningsproblemer; i valg af metode må forskerne være frit stillet. Nej, ønsket om styring udspringer af, at samfundet føler behov for mere problemorienteret forskning. Det ønsker at gøre forskningen stadig mere relevant for de problemer, der rører sig i samfundet. Dette behov for større samfundsmæssig relevans deles i øvrigt også af de fleste forskere.

Stærkt forenklet kan man sammenfatte en idealmodel for samfundsstyring af forskningen i 3 korte punkter: 1) samfundet søger at opstille en ønskeseddel til forskningen, 2) samfundet foretager gennem en formålsbestemt grovsortering af bevillinger til forskningen en overordnet politisk prioritering, og 3) samfundet søger løbende at fremlægge, diskutere og udnytte forskernes resultater.

Det skelsættende ved det foreliggende lovforslag er, at det konkret lægger op til en bevidst samfundsstyring af forskningen. Lovforslaget betyder som nævnt, at planlægningssynspunkter i loven gives en mere central placering.

Dernæst er der grund til at understrege den i dansk politik enestående indstilling i bemærkningerne til lovforslaget om, at der såvel fra de enkelte forskningsråd som fra planlægningsrådet skal indgives alternative budgetforslag, der jo vil tvinge politikerne i regering og folketing til at vælge, det vil sige formulere en egentlig forskningspolitik. Vi

[Auken.]

ønsker altså ikke længere at delegere det politiske ansvar over til eksperterne, det må tilbage til regering og folketing, hvor det hører hjemme. Vi må tvinges til at finde ud af, hvad vi vil med forskningen, og det bliver vi kun, hvis der er noget at vælge imellem.

Socialdemokratiet er meget spændt på udfaldet af dette eksperiment i en mere demokratisk budgetlægningsprocedure, der bryder med en række tilvante forestillinger. Imidlertid er det en forudsætning for, at alternativerne bliver reelle valgmuligheder, at der, om jeg så må sige, bliver indbygget en konstruktiv kritik i forskningsrådene ved deres sammensætning. Forskningsrådene må for alt i verden ikke udvikle sig til konservative skanser for den veletablerede forskning, men deres sammensætning må dels give et billede af den aktive forskning, dels give løfte om en stadig kritisk nyvurdering af forskningen. Derfor påhviler der ministeren en vigtig opgave ved rekrutteringen af rådernes medlemmer.

Ministeren skal også i den nye lov godkende rådernes forretningsorden. Jeg håber, ministeren i dag kan give tilsagn om at bruge den godkendelsesadgang til at sikre den størst mulige åbenhed omkring rådernes arbejde og ved udfærdigelsen af utvetydige inhabilitetsregler sikre, at der ikke kan opstå mistanke om urimelig sammenblanding af forsker- og erhvervsinteresser ved udpeging af forskermedlemmer til rådene. I modsat fald vil der let kunne opstå en mytedannelse omkring forskningen.

Et meget interessant punkt i ministerens fremsættelsestale angår, hvem der bruger forskningen. For socialdemokratiet er det vigtigt, at så mange som muligt får adgang til at udnytte forskningens resultater. Inddragelse af nye brugergrupper vil kunne bidrage til at slå bro over kløften mellem forskning og det omkringliggende samfund.

I dag er det almindelig accepteret, at erhvervene har adgang til at bruge forskningen, men idealet må være, at såvel offentlige myndigheder og erhvervsvirksomheder som andre samfundsgrupper kan få fri adgang til forskningen.

Man kunne udmærket forestille sig, at det på lidt længere sigt blev muligt for boligforeninger, for fagforeninger, samarbejdsud-

valg på de enkelte virksomheder, forældreforeninger o. lign. at henvende sig til forskningsrådene og få hjælp til at formulere spørgsmål til forskningen, der så kunne uddeles til interesserede forskere gennem den centrale forskningsorganisation. Denne og en lang række andre opgaver kan imidlertid kun løses, hvis forskningsrådene møder velvilje fra de bevilgende myndigheder til øgede bevillinger og udbygget sekretariatsmæssig bistand.

Selv om vi netop her i tinget har nedsat en målbevidst kulegravningsbande til undersøgelse af besparelser på de næste års budgetter, vil jeg til slut meget gerne lægge et godt ord ind for forskningen. Sparsommelighed her kan vise sig dyr på andre områder, og hvis vi ikke styrker forskningsrådene i det samlede bevillingsbillede, opnår vi aldrig den fremsynede forskningspolitik, vi så hårdt trænger til, og som det foreliggende lovforslag er et smukt tilløb til.

Knud Bro: 1968-loven betød en væsentlig ændring af den organisatoriske opbygning af dansk forskning. Der er grund til i dag at fremhæve, at vi har haft den glæde af 1968-loven, som vi havde håbet vi ville få; en videreførelse af principperne heri kan vi derfor tilslutte os.

Af det nye, der er i lovforslaget, skal jeg kommentere et par af de væsentlige ting og sige, at vi kan tilslutte os, at Rask-Ørsted Fondets opgaver overføres til den organisatoriske opbygning, som dette lovforslag betyder, selv om der er grund til — det vil jeg gerne fremhæve — at påskønne det arbejde, der har været udført af Rask-Ørsted Fondet gennem tiden. Med hensyn til Planlægningsrådet for Forskningen vil jeg gerne sige: jeg finder det naturligt, at man slår FFU sammen med Forskningsrådenes Centraludvalg; jeg synes, det er en logisk forudsættelse af det, vi nedlagde i 1968-loven, og jeg tror, at det giver os en bedre mulighed for her i folketinget at få et overblik og for at prioritere på forskningsområdet.

En af de ideer, jeg gerne vil takke ministeren for, og som jeg finder væsentlig, er princippet med de alternative forslag. Jeg ville ønske, at dette princip vandt indpas i folketinget i en sådan grad, at vi altid fik alternative forslag. Det er jo et af de problemer, som er væsentlige for folkestyret: hvor

[Knud Bro.]

langt kan vi se ind i de tanker, som tænkes i centraladministrationen? Jeg håber, at dette princip vil vinde udbredelse, således at vi i højere grad får mulighed for at vælge på konkret grundlag.

Jeg har understreget dette med prioritering, og jeg betragter det som sagt som meget væsentligt, at vi på forskningsområdet får en bedre mulighed for at prioritere. Det er vel ikke for meget sagt, at vi på forskningens område i alt for høj grad har levet efter de forhåndenværende søms princip.

Må jeg sluttelig understrege betydningen af kontakten mellem forskere og politikere. Det er overordentlig væsentligt, at vi forstår hinanden, at vi kan tale sammen. Det arbejde, som er formidlet gennem folketingets kontaktudvalg, synes jeg nu er i en sådan gænge, at der er grund til at sige, at her er ved at udvikle sig noget overordentlig værdifuldt, som vi skal passe på. Jeg tror som sagt, at den kontakt, der findes mellem politikere og forskere, er en af forudsætningerne for, at vi kan få mulighed for at vurdere, hvad der sker på området.

Må jeg til sidst gøre en bemærkning til hr. Aukens tale om erhvervsliv og forskning. Jeg har været nødt til det nogle gange for mine synders skyld i andre tilfælde, og jeg vil også gerne ved denne lejlighed sige til hr. Auken, at vi har jo egentlig ikke brug for at så mere mistillid, end der er i forvejen. Lad os dog forstå, at erhvervsliv og forskning hører sammen, at erhvervslivets forskning er til fordel for Danmark, for de danske arbejdspladser. Lad os holde op med den tale om, at erhvervsliv og forskning skal man passe så forfærdelig meget på at holde adskilt fra hinanden. Vi har brug for at få dem sammen, vi har brug for samarbejde på dette område og ikke for bemærkninger, der kan opfattes som udtryk for mistillid.

I øvrigt får vi jo et udvalgsarbejde, og det konservative folkeparti vil her som andre steder gå ind med positiv vilje til at løse problemerne. Der er nogle tekniske detaljer, vi skal snakke om, men det kan vi gøre i udvalget.

Arne Christiansen: Umiddelbart kan det forslag, som i dag er til første behandling, synes at være et forslag om forskningens

administration. Men det er efter min opfattelse, og det er jo også kommet til udtryk i de foregående ordførertaler, andet og mere. Det skal efter min opfattelse bidrage til at give svaret på det spørgsmål, som med voksende styrke har meldt sig i de seneste år: har vi overhovedet en forskningspolitik i Danmark? Spørgsmålet var vel udgangspunktet, dengang regeringen i 1965 administrativt etablerede Forskningens Fællesudvalg; spørgsmålet lå i luften, da den lov, som nu skal afløses af det foreliggende lovforslag, var til behandling i 1968, men indtil nu har mange vel nærmest følt, at svaret blæser i vinden. Det er derfor nødvendigt, at det, som nu skal bygges op, bliver nøje overvejet, så ønskede forudsætninger for beslutninger og prioriteringer kan skabes. Lovforslaget og bemærkningernes ord om samordning, kontakt, kommunikation osv. skulle gerne kunne iklædes kød og blod. Den forskningspolitik, som lovforslaget bør danne baggrund for, må vi også forlange er i overensstemmelse med de krav, samfundet af i dag og vel endnu mere samfundet af i morgen vil stille. Disse krav går som også påpeget af den socialdemokratiske ordfører ind med vægt på samfunds-, socialpolitiske, teknologiske og medicinske områder.

Jeg skal herefter vende mig til det konkrete indhold i lovforslaget, og det kan efter min opfattelse deles i tre hovedpunkter; nemlig Forskningens Fællesudvalgs og centraludvalgets gåen op i en højere enhed, i planlægningsrådet, sekretariatets udbygning og Rask-Ørsted Fondets ophævelse.

Jeg vil gerne tage disse punkter i omvendt rækkefølge og sige, at jeg finder det naturligt i koordineringens og rationaliseringens navn, at Rask-Ørsted Fondets funktioner som drøftet i 1968, men efter almindelig enighed udsat; nu på baggrund af indvundne erfaringer i fremtiden bliver varetaget af forskningsrådene.

Jeg har her ikke noget at føje til de synspunkter, som fremgår af såvel bemærkningerne til lovforslaget som Forskningens Fællesudvalgs indstilling. At Rask-Ørsted Fondets opgaver skulle blive forsømt af forskningsrådene, har jeg svært ved at forstå. En forudsætning er naturligvis, at den nødvendige sekretariatshjælp vil være til stede.

Dette fører mig naturligt til det næste punkt i lovforslaget: det fremtidige admini-

[Arne Christiansen.]

strationssekretariat. Her er det vel naturligt at bemærke, at jeg er enig med undervisningsministeren, der heller ikke ønsker noget teknologi- eller forskningsministerium, dels fordi en decentraliseret målforskning nok bedst varetages i de respektive ressortministerier, dels fordi grundforskningen i princippet, den frie forskning, naturligt hører hjemme i de højere undervisningsinstitutioner.

I dag vil jeg gerne gøre den tilføjelse, at en udbygning af forskningen ved disse institutioner må ske som projektorienterede opgaver, der kvalitativt bør vurderes af forskningsrådene. Den aktivitet, der således må forudses, må kanaliseres via rådene. Jeg vil gerne indskyde, at det vel må betyde, at universiteter m. v. ikke forlods kan argumentere for større forskningsbevillinger på grund af større studentertal. Heri ligger, at 50 pct.s reglen om halvdelen af tiden til undervisning og halvdelen af tiden til forskning ikke nødvendigvis skal opretholdes.

En dominerende frekventering af visse studier — man kan måske fristes til at sige modestudier — ville jo også med 50 pct.s reglen kunne medføre en skæv forskningsaktivitet uden relevant samfundsinteresse. Men jeg skal vende tilbage til sekretariatet.

De opgaver, som Forskningens Fællesudvalg her har peget på i sin indstilling, forekommer fornuftige. Jeg har noteret mig tanken om, at sagkyndige kan tilkaldes til periodisk anvendelse, en tanke, jeg i høj grad kan bifalde. I FFUs opgørelse af sekretariatets opgaver har jeg også hæftet mig ved public relations virksomhed; her er vel nok et felt, hvor forskningen, hvis man ser bort fra den teknologiske, den teknisk-videnskabelige, hidtil har været forsømt. Jeg tror, det vil være godt for forskningen, for brugere og for samfundet, om man i højere grad kommer ned fra elfenbenstårnene, som trods alt eksisterer nogle steder også i det moderne samfund.

Må jeg endelig til dette punkt sige, at undervisningsministeren jo også har henvist til planer om oprettelse af et administrativt organ mellem de højere uddannelsesinstitutioner og ministeriet også omfattende forskningen. FFU har kommenteret denne henvisning, og jeg deler FFUs synspunkt med

understregning af, at forskningen i Danmark kun for en tredjedels vedkommende hviler på de højere uddannelsesinstitutioner. Hvad vi nu drøfter, bør næppe kædes sammen med de af undervisningsministeren nævnte planer.

Jeg skal så endelig vende mig til den fremtidige forskningsadministration, det centrale i lovforslaget. Enhver bestræbelse for rationalisering, for forenkling, vil jeg være med til at støtte, og umiddelbart burde vel derfor også Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd og Statens teknisk-videnskabelige Fonds integration i forskningsorganisationen synes tiltalende. At det ikke sker — det er motiveret i bemærkningerne, og en af de tidligere talere har refereret det — kan jeg imidlertid godt tiltræde. Jeg er af den opfattelse, at forskning med udpræget erhvervsrelevans og de institutioner, der varetager en sådan, naturligt hører hjemme i ressortministerierne, jævnfør hvad jeg har sagt før om decentralisering. Men jeg vil gerne føje til, at det forekommer mig nødvendigt, at vi hører nærmere om handelsministeriets overvejelser vedrørende det teknisk-videnskabelige forskningsråds og den teknisk-videnskabelige fonds fremtid under det kommende udvalgsarbejde. Her melder sig naturligt spørgsmål om, hvor langt interesserne rækker, hvilke tanker man har gjort sig osv.

Derefter kommer vi til lovforslagets vigtigste punkt, nemlig centraludvalgets og Forskningens Fællesudvalgs gåen op i en højere enhed. Det sker i forenklingens, i den bedre kontakts navn, men jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg er betænkelig ved dette punkt. Jeg deler den opfattelse, som er omtalt i bemærkningerne, hvor det lidt indpakket nævnes, at det har været anført imod den foreslåede ændring, at denne kan bidrage til at gøre planlægningsrådet mindre uafhængigt af forskningsrådene og derved mindre egnet til at forfægte synspunkter, der tager almene hensyn. Planlægningsrådet skal efter forslaget udtale sig om de årlige budgetforslag fra forskningsrådene, man skal vurdere balancen mellem forskningsrådenes bevillinger og forskningsbevillingerne uden for disse råd. Men forskningsrådene udgør en væsentlig part af det nye planlægningsråd, og jeg føler mig ikke tryk ved en

[Arne Christiansen.]

forskningspolitik, der er baseret på rådgivning fra et organ med den foreslåede sammensætning. Jeg vil gerne sige dette allerede ved første behandling.

Nu vil man vel nok sige: planlægningsrådet omfatter 15 medlemmer, 5 fra forskningsrådene, 1 repræsenterende teknisk-videnskabeligt forskningsråd og den teknisk-videnskabelige fond og 1 repræsenterende atomenergikommissionen, det er 7 i alt over for 8 særligt beskikkede. Ja men der kan alligevel ske en sammenblanding, som, selv om det vel næppe i praksis vil være tilfældet, kan give indtryk af, at indstillinger, alternative forskningsforslag m. v. måske alligevel ikke fremsættes af uvildige.

Må jeg dernæst sige vedrørende dels forskningsrådenes, dels de foreslåede planlægningsråds sammensætning, at jeg er glad for understregningen af de kvalifikationer, der kræves af forskningsrådenes medlemmer; de fremgår af bemærkningerne til § 3, stk. 2. Disse bemærkninger kan forhåbentlig standse megen utidig snak om erhvervsdominans i den debat, der jo oftest går under overskriften: forskning for folket, ikke for profit. Lad mig tilføje, at hvis nogen skulle være uvidende om denne sammensætning, så kan jeg sige, at således har det også været hidtil; der har ikke været nogen baggrund for denne kritik.

Om selve planlægningsrådets sammensætning, som jeg altså foreløbig stiller mig skeptisk til, skal jeg kun til slut anføre, at når det i bemærkningerne i omfalten af beskikkelsen af de 8 personlige medlemmer med ganske særlige kvalifikationer er anført, at:

„et af medlemmerne vælges blandt de uddannelsessøgende under videnskabelig uddannelse“,

så er det vel ikke en undtagelsesbestemmelse. Jeg går ud fra, at dette at være studerende — jeg ser meget gerne, at de er med — ikke i sig selv nødvendigvis bør give fortrin over for de øvrige 7, men hvis det er tilfældet, at der da så formentlig er tale om beskikkelse og ikke om et valg, som der står i bemærkningerne.

Jeg skal med disse ord tilsige mit partis velvillige behandling af lovforslaget, men jeg forudser et ret omfattende udvalgsarbejde.

K. Helveg Petersen: Det område, dette lovforslag behandler, hører ikke til de områder, der ofte er i søgelyset i folketinget, men efter min opfattelse er det nødvendigt, at vi i højere grad med større engagement og større interesse beskæftiger os med disse spørgsmål. Den videnskabelige udvikling har jo en vældig indflydelse på samfundsudviklingen som helhed. Det er den ene side af sagen, og det er den væsentligste. Og så drejer det sig jo endelig om betydelige midler, der fra samfundets side stilles til rådighed for forskningen.

Man kan vel med nogen ret sige, at de år, der er gået, siden man i 1965 administrativt nedsatte Forskningens Fællesudvalg, kan betragtes som en forsøgsperiode, og at det nu gælder om at udmønte alle de erfaringer, der er indhøstet, og nyttiggøre disse erfaringer i den nye lov.

Det spørgsmål, man må stille sig, når man ser lovforslaget, er, om dette forslag lever op til de krav, der må stilles i en tid, hvor samspillet mellem samfund og forskning stadig øges. Man må for eksempel spørge, om der sikres de nødvendige koordinerings- og styringsmuligheder. Er der skabt rimelig sikkerhed for, at nye initiativer, nye opgaver kan tages op, eller er forslaget præget af lukkethed, af det etablerede? Jeg mener, at vi i det kommende udvalg grundigt bør undersøge alle disse ting ud fra en helt åben og fordomsfri betragtning, ud fra ønsket om, at vi nu skaber det bedst mulige instrument, der i sig forener de hensyn, der nødvendigvis må tages, hensyn til forskningens frihed, hensyn til samfundsudviklingen og hensyn til en rimelig fordeling af de ressourcer, der er til rådighed. Det er næsten uforlignelige hensyn, vi skal få til at gå op i en højere enhed, og det er meget svært at bygge den rigtige organisation op. Der er ingen tvivl om, at der i det samarbejde, der tegner sig mellem forskningsrådene og planlægningsrådet, vil være konfliktmuligheder; der vil blive vanskeligheder.

Så kan man spørge, om vi har fordelt kompetencen rigtigt. Forslaget bygger jo bl. a. på den betragtning, at forskningsrådenes budgetter skal gå til de bevilgende myndigheder uden ændringer, idet planlægningsrådet dog i henhold til § 4 har til opgave at udtale sig om rådenes budgetter. Det kan da meget vel tænkes, at der netop

[K. Høveg Petersen.]

på grund af planlægningsrådets bredere sammensætning vil være tilfælde, hvor man ønsker en anden prioritering end den, der kommer fra forskningsrådenes budgetter, og så vil der fra planlægningsrådet komme indstillinger, bemærkninger, der viser en anden prioritering, og sådan må det vel være, for vi kan ikke regne med, at de besluttende myndigheder, de politiske myndigheder, træffer afgørelse direkte — de må nødvendigvis bygge på overvejelser foretaget af organer, der gennemgår disse ting i langvarige drøftelser — uden at der derfra foreligger indstillinger. Det er meget væsentligt, det, der er lagt op til, at der forelægges alternative løsninger.

Professor Niels Meyer siger i sin kommentar i Politiken i dag, at den største mangel ved forslaget er, at der ikke er gjort noget forsøg på at skabe en aktiv og levende vekselvirkning mellem Planlægningsrådet for Forskningen og politikerne. Vel, vi har et forskningsudvalg i folketinget, som især hr. Knud Bro omtalte; dette udvalg har de allerbedste hensigter om at knytte kontakt mellem forskere og tinget for at skabe bedre forståelse og større indsigt gennem institutionsbesøg, klubmøder osv., og det er alt sammen udmærket, og vi kan nå et stykke, men spørgsmålet er alligevel, om ikke det bliver nødvendigt at gå videre.

Jeg mener, at vi i udvalget bør overveje, hvordan vi bedre fra folketingets side kan følge med i, hvad der sker, og ikke blot følge med, men deltage mere aktivt. Det kunne f. eks. ske ved, at man i en særlig paragraf eller i betænkningen, som vi til sin tid skal skrive, fastslår, at folketinget gennem de fem, der af folketingets forskningsudvalg udpeges som kontaktpersoner, deltager i nogle af de principielle debatter, der føres i planlægningsrådet, således at man på den måde bliver kendt med prioriteringsproblematikken, og således at man over for forskerne kan fremføre de betragtninger, som man ønsker skal tages med ind i vurderingerne.

Jeg tror, det er rigtigt, at man får en sådan kanal skabt imellem folketinget og forskningen, ved hjælp af hvilken nye initiativer, der måtte udspringe af behov, som vi støder på i folketingets arbejde med samfundsudviklingen, kan føres frem. For forholdet er jo det, som hr. Auken var inde på, at vi gang på gang, når vi arbejder inden for det politiske liv, står over for opgaver og sammenhænge, hvor vi ønsker dybtgående undersøgelser, hvor vi føler os ret hjælpeløse, når vi skal søge at tage stilling til de længeregående perspektiver, og der er her tale om spørgsmål, der ikke kan klares i snævre, lukkede ekspertudvalg.

Vi har i den sidste tid gang på gang oplevet, at store problemer har rejst sig, hvor vi må erkende at vi har været uforberedt. Tag hele miljøspørgsmålet, forureningsproblemet, og også alle de spørgsmål, der i øvrigt knytter sig til miljøerne i bredere forstand, til alle de mellem menneskelige relationer, der er dybt påvirket af den teknologiske udvikling. Det er let at opremse en lang, lang række punkter, hvor vi må erkende at vi står famlende, hvor vi ikke har den fornødne støtte, og hvor vi altså må prøve på, om vi kan få et samspil i gang.

Der gøres i bemærkningerne opmærksom på det rimelige i at samle bestemmelserne om samtlige statslige forskningsråd i én lov, men det sker alligevel ikke, under hensyn til den indtrængende henstilling, som er kommet fra Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd og Statens teknisk-videnskabelige Fond. Man finder inden for disse institutioner, at der også i fremtiden bør være en særlig lovgivning for det teknisk-videnskabelige råd og fond.

Lad mig sige her, men vi kommer tilbage til det i udvalget, at jeg finder ikke den argumentation, der føres for det, meget overbevisende, men det er nu ikke det afgørende. Det afgørende for mig er, at vi i højere grad betragter det, der sker inden for den teknisk-videnskabelige forskning, i sammenhæng med de andre forskningsområder, for det er jo netop et af tidens store problemer,

[K. Helveg Petersen.]

at der er opstået en kløft mellem på den ene side den tekniske og videnskabelige udvikling og på den anden side den almene samfundsudvikling. Derfor er det helt nødvendigt, at vi arbejder ud fra den betragtning, at det er vor opgave at udjævne den kløft.

I bemærkningerne henvises til, at man i handelsministeriet har overvejelser i gang om den teknologiske servicevirksomhed. Ja, det er da rimeligt nok, at disse overvejelser foregår; men jeg vil gerne understrege, at det må under ingen omstændigheder føre til — og dér tror jeg at er uenig med hr. Arne Christiansen — at man fjerner det udviklings- og forskningsarbejde, der foregår på det teknisk-videnskabelige område, fra de andre, just ud fra de betragtninger, jeg fremførte lige nu for et øjeblik siden. Og jeg understreger for en ordens skyld — så er det sagt — at de teknisk-videnskabelige forskningsopgaver må forblive under undervisningsministeriet.

Det er givet — lad mig blot understrege det, uden at jeg kommer nærmere ind på begrundelsen, den er sådan set oplagt nok — at sekretariatet må styrkes. Det har ikke været stærkt nok i forhold til de opgaver, man har lagt på sekretariatet. Det er ikke arbejdsviljen, arbejdsevnen, men simpelt hen antallet af personer, der ikke har slået til.

Der er efter min opfattelse i det foreliggende lovforslag værdifulde åbninger over for en nyudvikling, en meget tiltrængt nyudvikling på et væsentligt samfundsområde, og jeg håber, vi i udvalget kan nå til den maksimale udnyttelse af de foreliggende muligheder. Ud fra den indstilling går vi fra mit parti ind i udvalgsarbejdet.

Morten Lange: Ministeren kan jo glæde sig over, at hans forslag i hovedsagen får en venlig og saglig modtagelse. Jeg skal ikke give ham sorg ved at afvige fra denne linje. Det forekommer mig, at lovforslaget på væsentlige punkter er en forbedret udformning af den lovgivning, vi har nu, og skulle kunne føre til en bedre koordinering af forskningsrådenes virke og måske også med lidt held til en bedre planlægning af det forskningsarbejde, der skal udføres.

Jeg indrømmer, at selve udtrykket planlægning af forskning er en ambitiøs sag. Den

bedste præcedens, vi har, er det klassiske eksempel fra Rusland, hvor man jo også havde 5 års planer for forskningens udvikling — det skulle man jo have. Dér skrev man sindigt ned, hvad man havde lavet i de foregående 5 år; det var ikke trykt endnu, og så havde man jo en nogenlunde sikker plan, hvorefter man kunne begynde på noget andet og derigennem føre udviklingen videre. Det synes at have været en udmærket fremgangsmåde. Man fik altid opfyldt sine planer og fik endda nye ideer, og jeg ville såmænd ikke undre mig så forfærdelig meget, hvis der, når vi ret får set på planlægningsarbejdet, vil være visse af disse, om jeg så må sige, gammelrussiske træk i det, vi faktisk når. For der er jo en meget, meget lang vej, fra en forskningsidé opstår, og til den faktisk når at blive, skal vi sige økonomisk krævende, kommer ind i det maskineri, som forskningsrådene tilbyder. Vejen fra tanken, og til den begynder at blive finansiel, skal af gode grunde ikke have bevillinger, men det er jo i virkeligheden den, som er afgørende, og samtidig den, som vi har så forfærdelig svært ved, om jeg så må sige, at lægge planer for.

Jeg er på den anden side udmærket klar over, at vi på massive områder er i stand til at forudse, at vi må have en forskningsindsats, at vi må prøve på at planlægge for den og se at fremskaffe ressourcer på områder, hvor vi enten ingen har eller kan se, at de er meget svage. Det vil jo være ganske interessant, f. eks. som hr. K. Helveg Petersen nævnte det, nu at diskutere, hvorledes det egentlig har ligget på forureningsområdet. Det vil nok vise sig at være en lille smule å la det, jeg citerede om 5 års planerne, at en meget, meget stor del af den forskningsmæssige opbygning er foregået over de sidste 10-15 år i al stilfærdighed og bare uden denne fornemme etikette. Hvis det ikke var tilfældet, havde vi stået meget ringere, end vi står nu. Men denne, jeg havde nær sagt intuition, som er nødvendig for at få forskningen til at være foran — og det skal forskning være — det er det stadium, det bliver en lille smule svært at planlægge, selv om man fra tid til anden kan se et eller andet, vi mangler i feltet.

Men jeg må uanset disse bemærkninger anse det for væsentligt, at vi søger at nå frem til en sådan bedre koordinering af vor

[Morten Lange.]

forskningsindsats, som det er hensigten med det forslag, der foreligger her. Som også andre ordførere har været inde på, er det dog min opfattelse, at det vil være uheldigt og vel også nok urimeligt at udskille det teknisk-videnskabelige forskningsarbejde fra det øvrige forskningsarbejde. I hele jordbrugssektoren er skellet overordentlig udvikket. Man kan såmænd også spekulere på, hvor godt skellet er i den naturvidenskabelige gruppe. I det hele taget er det nok en fejl, at man sætter sådan en arbitrær grænse imellem ét forskningsområde og de øvrige. Det kan næppe vise sig at være en hensigtsmæssig strømlinie, men det kan vi vel se på **under udvalgsarbejdet**.

Der kommer ind i forslaget en idé om, at man vil bede om at få fremlagt alternative forslag til en politisk bedømmelse. Det er jo den slags ting, som i denne sal naturligvis i første omgang burde vække usigelig jubel. Stiltørdigt sagt: gad vide, om det egentlig er så. Gad vide, om vi egentlig ikke er en lille smule bekymrede for, at den magt, vi derigennem tillægger os selv, i realiteten vil blive ædt af nogle andre. Hvor stor er muligheden for en virkelig bedømmelse af et alternativ her i folketinget på områder, som ifølge deres natur må ligge temmelig langt ude i det, som har med fremtiden at gøre? Ja, vi kan jo prøve. Jeg synes, det er spændende. Det er en spændende udfordring, men jeg advarer på forhånd meget imod dette, for det kan meget nemt ske, at det bliver undervisningsministeriets departement for et eller andet, der hvisker os det gode råd i ørene, at dette vil nok være klogest, eller måske det vil være en eller anden af mine gode kolleger fra forskningssiden, der viser sig at have den bedste politiske tunge og derigennem vil være i stand til at få fremmet sine sager.

Det er måske lidt ansvarsforflygtigende over for forskningsrådene at kræve alternativer, men på den anden side, udfordringen i sagen er sådan, at jeg synes, det er værd at se på, det er værd at give folketinget den mulighed, og så kan vi måske prøve at se, hvor langt vi tør gå, hvor meget vi tør vælge, når vi får muligheden. Jeg er blot kommet med disse reservationer, fordi jeg udmærket godt kan se den strøm af borgere,

der vil slide vore trapper i den anledning for at give os ekstra argumenter for specielt deres udmærkede projekt, og det er nok den slags ting, som kan give folketinget anledning til bekymring, selv om studier over interesseorganisationers indflydelse på vor virksomhed har vist, at den er mindre, end man tror.

Jeg skal ikke yderligere gå i detaljer med forslaget. Jeg synes i og for sig, jeg har karakteriseret det tilstrækkelig godt. Jeg skal blot nævne en enkelt ting i forbindelse med forskningsens almindelige fordeling i forhold til studenterne, som hr. Arne Christiansen var inde på med nogle bemærkninger, som lød rimelige, men som vistnok alligevel, når vi sammenholder dem med praksis, viser sig ikke at være helt så rimelige.

Hr. Arne Christiansen gik ud fra, at der var en automatisk forskningsfordeling i forbindelse med studentertilstrømningen, ikke mindst til de såkaldte modefag, og jeg havde nær sagt: gid det var så vel, så blev der da forsket meget i disse nye fag; det ville være udmærket. Men stillingen er jo, som man vel ved, den, at en meget, meget stor del af universitetsundervisningen foregår ved timelærere af den ene eller den anden slags uden forskningsforpligtelser, og dette er i hovedsagen særdeles påfaldende netop ved de fag, som har en betydelig og måske lidt konjunkturpræget tilgang af studenter. Man kan måske endda spørge, om ikke netop disse fag bliver trængt i forskningsmæssig henseende, fordi de forholdsvis få faste lærere, der er, får en ret stor opgave med overhovedet at få stablet en undervisning på benene. Måske er det i virkeligheden snarere sådan, at de områder bliver forskningsmæssigt sultet, på trods af at de i og for sig får stigende bevillinger og flere studenter osv. Det er vel nok sådan, at dette kompenseres ved den meget væsentlige del af vor forsknings samlede indsats, som gøres af de studenter, der når hen i den senere del af studiet, og jeg kan ikke forestille mig, at hr. Arne Christiansen vil prøve på at lægge hindringer i vejen for, at denne udmærkede gruppe bidrager til forskningen; derved vil de ny fag formodentlig stadig væk hævde sig med en tilvækst i forskningen. Jeg tvivler derimod på, at de hævder sig blot ved den såkaldte 50:50 pct. problematik. Jeg

[Morten Lango.]

tror ærlig talt, at deres kvota af faste lærere er så beskeden, at de slet ikke har den virkning.

Men det er naturligvis en detalje, selv om det er en ganske væsentlig detalje, og jeg vil mene, at det er væsentligt at opretholde den standard, vi har i øjeblikket, at de faste lærere ved de højere læreanstalter skal have en forskningsforpligtelse, for at de kan være af værdi som lærere. Det er denne dobbelthed, jeg mener er væsentlig, og jeg tror, at den må anses for at være af overordentlig betydning for, at vores forskningsapparat overhovedet kan virke.

Den, skal vi sige aftarering, der sker af dette i forhold til en kraftig udvidelse af studentertallet, har man hidtil afbalanceret efter min mening på andre måder, måske endda, som jeg nævnte det, lidt vel rigeligt.

Men jeg ser frem til, at vi kan få et udvalgsarbejde om dette forslag og først og fremmest altså om det relativt grundlæggende spørgsmål, om forslaget går langt nok, hvad angår at inddrage samtlige forskningsområder, som naturligt kunne henlægges under denne koordinering.

Undervisningsministeren (*Knud Heinesen*): Jeg vil gerne takke alle ordførerne for den meget velvillige behandling af forslaget, og ud over at henvise til fremsættelsestalen tror jeg kun, jeg behøver at gøre nogle enkelte bemærkninger.

Hr. Auken gav i særlig grad udtryk for, at han håbede, at jeg kunne give tilsagn om, at dette, at rådenes forretningsorden skulle godkendes, ville blive brugt til at sikre den størst mulige åbenhed omkring rådernes arbejde, og at man også ville sikre, så vidt det overhovedet var muligt, at der ikke ved disse beskikkelser kunne opstå unødigt mistanke om en sammenblanding af forskere og erhvervsinteresser. De synspunkter og de ønsker, som hr. Auken her gav udtryk for, kan jeg fuldt ud tiltræde, og det samme gælder understregningen i denne forbindelse af, at andre end erhvervene også måtte have mulighed for at udnytte forskningsresultaterne, herunder offentlige myndigheder, fagbevægelsen osv. Det er synspunkter, som jeg ganske deler.

Hr. Knud Bro gav udtryk for, at kontakten mellem forskere og politikere burde

videreudvikles, og det synspunkt er jeg enig i. Hr. K. Helveg Petersen tog i denne forbindelse en særlig side af hr. Niels Meyers forslag op, nemlig at der skulle være en mere regelmæssig mødevirksomhed imellem regeringens forskningsudvalg, folketingets forskningsudvalgs arbejdsudvalg og forskerne. Disse tanker er jo fremsat i en artikel i Politiken i dag, og jeg skal kun sige om dem, at de forekommer mig at være overordentlig sympatiske, men det er jo ikke normalt, at man lovgiver direkte om regeringens stående udvalg, hvilket nok heller ikke ville være hensigtsmæssigt. På samme måde lovgiver man normalt heller ikke om folketingets stående udvalg; og hvordan folketinget vil tilrettelægge arbejdet i sit forskningsudvalg, er alene forskningsudvalgets sag. Jeg forstod også hr. K. Helveg Petersen sådan, at tanker om at styrke dette samarbejde kunne komme ind i forbindelse med betænkningen fra folketingsudvalget, og det synes jeg er en naturlig måde at få klaret dette spørgsmål på.

Jeg forstod, at flere af de betragtninger, som hr. Arne Christiansen fremkom med, var udtryk for et ønske om, at en stadig større andel af forskningsbevillingerne kanaliseres over forskningsrådene. Den betragtning deler jeg, og jeg skal gerne give tilsagn om, at man i udvalget kan høre nærmere om handelsministeriets overvejelser vedrørende det tekniske område, og vil også gerne give tilsagn om, når overvejelserne i dette handelsministerielle udvalg er afsluttet, da at vende tilbage til folketingets forskningsudvalg og dér redegøre for regeringens overvejelser i forbindelse med afslutningen af dette udvalgsarbejde.

Med hensyn til de bemærkninger, som hr. Arne Christiansen gjorde om planlægningsrådets sammensætning, tror jeg, at jeg ved denne lejlighed skal indskrænke mig til at henvise til bemærkningerne til lovforslaget om de forskellige afvejninger, der har fundet sted ved udformningen af forslaget, og jeg kan give hr. Arne Christiansen tilsagn om naturligvis at ville drøfte det nærmere i udvalget.

Hr. Arne Christiansen gjorde en særlig bemærkning om en passage i bemærkningerne til lovforslaget om, at et medlem af Planlægningsrådet for Forskningen kunne vælges blandt de uddannelsessøgende under

[Undervisningsministeren.]

videnskabelig uddannelse, og jeg forstod, at det var særlig ordet „vælges“, hr. Arne Christiansen hæftede sig ved. Jeg kan forsikre, at det, der her tænkes på, er en beskikkelse.

De betragtninger, som hr. Arne Christiansen gjorde med hensyn til tilstrømningen til modefag og en formodet vækst i forskningen i tilknytning til disse fag, blev kommenteret af hr. Morten Lange, og hr. Morten Langes betragtninger i så henseende kan jeg helt tilslutte mig.

Hr. K. Helveg Petersen gav udtryk for, at sekretariatsvirksomheden måtte styrkes, og det er vi enige om. Der er også afsat stigende beløb for de kommende år, men derudover skal jeg sige, at dette spørgsmål har en høj prioritet i undervisningsministeriet, og sekretariatsvirksomheden vil blive styrket ud fra denne synsvinkel, når der foreligger bevillingsmæssige muligheder herfor.

Auken: Det var hr. Knud Bro, der mente, at jeg bidrog til en ubehagelig mistænkeliggørelse af samarbejdet mellem forskningen og erhvervslivet, og derfor vil jeg gerne til benefice for hr. Knud Bro endnu en gang oplæse, hvad jeg sagde om samarbejdet mellem forskning og erhvervsliv, idet jeg ganske kort sagde, at endnu mindre kan vi forestille os en moderne erhvervspolitik uden samfundets støtte til forskning og produktudvikling, det, man med et smukt nydansk udtryk kalder industriel innovation.

Det er socialdemokratiets holdning, og det er min holdning, og det er den, jeg gav udtryk for i mit indlæg.

Det, som ministeren også var inde på nu at vi skal undgå, er jo, at der i offentligheden skal opstå mistanke om sammenblanding af forsker- og erhvervshensyn ved udpegning af forskerrepræsentanter til forskningsrådene, og jeg er meget glad for ministerens tilsagn om, at dette problem vil blive klaret, ikke fordi jeg tror, at det i virkeligheden har været så reelt, men jeg tror, at det kan være med til at mindske den mistænkeliggørelse, hr. Knud Bro var inde på.

Og lad mig så sige med hensyn til det teknisk-videnskabelige forskningsråd, at jeg tror, det var en historisk tilfældighed, nemlig fordi dette forskningsråd var oprettet før de øvrige forskningsråd, der gjorde, at det

ikke kom med i 1968, og de tanker, hr. K. Helveg Petersen og professor Niels Meyer har gjort sig til talsmænd for, møder selvfølgelig stor sympati i socialdemokratiet. Det eneste, vi har sagt, er, at vi bøjer os for regeringens indstilling om, at man skal afvente resultatet af det arbejde, der foregår i det handelsministerielle udvalg om finansieringen af den teknologiske servicevirksomhed, og derfor kan jeg helt tiltræde det, hr. Arne Christiansen sagde om, at vi i udvalget får lejlighed til at høre, hvilke tungtvejende overvejelser det er, man gør sig i dette udvalg, som forårsager, at vi eventuelt må udskyde indpasningen af det teknisk-videnskabelige forskningsråd.

Knud Bro: Jeg citerer hr. Auken: at der ikke kan opstå mistanke om en urimelig sammenblanding af forsker- og erhvervsinteresser.

Enhver sammenblanding af interesser er urimelig, og der er ingen som helst grund til at antage, at den skulle være særlig nærliggende med hensyn til erhvervsliv og forskning.

Arne Christiansen: Jeg skal først takke ministeren for tilsagnet om, at de forskellige spørgsmål, jeg rejste, kan blive yderligere og grundigt belyst i udvalget.

Det, der kalder mig op, er hr. K. Helveg Petersens konstatering af, at vi måske næppe er helt enige med hensyn til den teknologiske forsknings placering. Jeg har ikke på forhånd afvist, at det vil være fornuftigt at få det teknisk-videnskabelige forskningsråd og fonden integreret, men vi må se nærmere på, under hvilke former det vil ske; for jeg ser nødig, at man dermed udsletter skellene på disse områder. Det var vist hr. Morten Lange, der sagde, at det allerede var sket på det jordbrugs- og veterinærvidenskabelige område. Hvis man gør det og så fjerner den styring af en del målforskning, der ligger i en række ressortministerier, kan der ligge en risiko. Jeg vil gerne minde om, at det, vi drøfter her i dag, også er genstand for drøftelser f. eks. i England, hvor rådgiveren for Heathregeringen, lord Rothschild, som er biolog og fremtrædende forsker, netop har afgivet den såkaldte grønne rapport i England, hvori han stiller op som en tommelfingerregel: 10 pct. til grundforsk-

[Arne Christiansen.]

ningen og 90 pct. til målforskningen, og en væsentlig part af disse 90 pct. ønsker han kanaliseret over relevante ministerier, hvor han mener at de bedst kan tilpasses samfundets behov, idet han siger — jeg vil gerne have lov at citere tre linjer om hans vurdering af grundforskningen:

„... nationens behov og interesser ikke er så ubetydelige, at de kan overlades til en form for videnskabelig roulet med mange, mange flere end de sædvanlige 37 huller, som kuglen kan havne i.“

Jeg takker hr. Morten Lange for orienteringen om, hvordan undervisning og forskning er fordelt i de såkaldte modefag. Det var en principiel betragtning, jeg fremsatte, men dette understreger for mig, at der netop er behov for, at forskningsrådene også her får lejlighed til at gå ind i styringen.

(Kort bemærkning).

Auken: Ja, jeg forstår udmærket, at hr. Knud Bro trænger til nærmere kontakt med forskerne, for jeg synes, det er urimeligt at citere en sætning fra mit manuskript uden at læse den helt ud, men simpelt hen udelade de tre sidste bemærkninger. Jeg siger: at der ikke kan opstå mistanke om urimelig sammenblanding af forsker- og erhvervsinteresser, og så sætter hr. Knud Bro punktum i sin gengivelse. Det gør jeg selvfølgelig ikke; jeg siger: ved udpegning af forskermedlemmer til rådene. Lad os gå ud fra, at erhvervslivet kan blive repræsenteret af erhvervslivet, og at forskningen kan repræsenteres af forskningen.

K. Helveg Petersen: Jeg tror, at adskillige af de spørgsmål, vi her er kommet ind på, egner sig bedst til, at vi borer lidt i dem i udvalget, for der er nogle vældig vanskelige sammenhænge her. Det, jeg er bekymret for, er, hvis man laver en adskillelse mellem det, vi samler under det teknisk-videnskabelige forskningsbegreb, og de andre forskningsområder. Det har der været stærke tendenser til, men jeg tror på den anden side, at der inden for industri og erhvervsliv er en voksende forståelse for, at de egentlig deler interesse med det øvrige samfund i at få andre forskningsopgaver løst, for der er jo

en sammenhæng mellem industrivirksomhed og den måde, industrivirksomheder fungerer på, og det øvrige samfund, der gør det helt rimeligt. Så vi arbejder måske nok under nogle forestillinger, der er under nedbrydning, og det mener jeg vi kan se nærmere på.

Det med det teknisk servicebetonede, som kan ligge under fagministerier, kan man nok finde en løsning på. Jeg talte om hovedlinjerne i den måde, hvorpå vi administrerer forskningen, og dér mener jeg at vi må tilstræbe en integration, sådan som det også fremgår af bemærkningerne at man principielt gør, men man har ikke fundet, at tiden helt var inde til det.

Morten Lange: Jeg skal ved lejlighed nærmere have studeret hr. Arne Christiansens bemærkning om, at en engelsk rapport vil tilstå grundforskningen 10 pct., mens resten skal gå til målforskning. Jeg har gennemlæst det samme papir, og jeg fik et andet indtryk af det, men da jeg ikke har det præsent, skal jeg da ikke give mig til at gå ind i en voldsom polemik, blot gøre opmærksom på, at jeg tror nu ikke, det var det, der stod deri. Men det får være.

Når hr. Arne Christiansen derefter mener, at forskningsrådene også skal til at blande sig i den almindelige personalepolitik ved de højere læreanstalter, i blandingen af fastansat og løst ansat arbejdskraft, så vil jeg bede forskningsrådene have alt muligt held i deres virksomhed. Det vil formodentlig også betyde, at de må indskrænke deres virksomhed en lille bitte smule, for skal de ned i den byrdefordelingsjungle, da får de ej meget andet at gøre.

(Kort bemærkning).

Knud Bro: Jeg takker hr. Auken for fortsættelsen af citatet og skal sige, at jeg fastholder det synspunkt, at man godt kan deltage begge steder og endda være hæderlig.

(Kort bemærkning).

Arne Christiansen: Min bemærkning gik ikke på personalet ved de højere læreanstalter, men på de bevillinger, der skal styres til disse forskningsområder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (From): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget angående videnskabelig forskning. Hvis ingen gør indsigelse med dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om visse forhold vedrørende gas-, vand- og afløbsinstallationer og dertil hørende kloakledninger. (Ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber)

og

forslag til lov om ændring af lov om autorisation af elektroinstallatører m. v. (Ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber).

Valgt blev: *Henning Jensen, Ritt Bjerregaard, Falk Hansen, Holst, Søren Jensen (Vejen), Risgaard Knudsen, Axel Ivan Pedersen, Henning Philipsen, Maigaard, Flemming Jensen, Karen Thurøe Hansen, Stæhr Johansen, Christophersen, Nyboe Andersen, Robert Christensen, Gunner Baunsgaard og Elmholt.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Ungdomsfængsel, arbejdshus, sikkerhedsforvaring m. m.) [af Valbak m. fl.]

Valgt blev: *Tastesen, Lene Bro, Helle Degn, Falk Hansen, Thomas Have, Hjortnæs, Otto Mørch, Inger Lise Petersen, Poul Dam, Thestrup, Hanne Budtz, Hans Toft, Nathalie Lind, Per Federspiel, Kristen Østergaard, Gudme og Valbak.*

Tredje næstformand (From): Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om konsulære forbindelser har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 16. februar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen m. fl. love. (Undervisningspligtens udvidelse m. v.).

3) *Valg af 1 medlem og 1 stedfortræder til værnepligtsnævnet (i stedet for Poul Søgaard og Kjeld Olesen).*

Mødet hævet kl. 14.55.

57. møde.

Onsdag den 16. februar kl. 13.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Medlemmer af folketingsmedlemmer Kurt Brauer, Morten Lange og Gert Petersen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om fremstilling og distribution af lægemidler.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Kurt Brauer): Jeg tillader mig herved for folketingsmedlemmer at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om fremstilling og distribution af lægemidler. Med hensyn til begrundelsen for forslaget tillader jeg mig at henvise til de bemærkninger, der ledsager dette.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Simonsen* til økonomi- og budgetministeren:

„Hvilke konsekvenser agter ministeren at drage af statsrevisorernes udtalelser om uddannelsesspild i den offentlige sektor?“